

براساس اطلاعات موجود در گمرک جمهوری اسلامی ایران، مقصد اول صادرات و در بخش واردات نیز امارات متحده عربی به عنوان دومین طرف معامله ایران در ۱۰ ماهه سال ۱۴۰۱ قرار گرفته است

یکی از پیامدهای بحران سال ۲۰۰۸ میلادی ورود چین به عنوان یکی از بازیگران مهم اقتصادی به عرصه بین‌المللی بود که موجب شد برخی از مناسبات سیاسی و اقتصادی در سطح جهانی دستخوش تغییراتی شود و امروزه نقش چین در مناسبات تجاری و اقتصادی غیر قابل انکار است. ایران و چین از گذشته‌های بسیار دور به عنوان دو قدرت آسیایی در عهد باستان همواره روابط اقتصادی با یکدیگر داشته‌اند که در طول تاریخ با فراز و نشیب‌های بسیاری همراه بوده است. پس از وقوع انقلاب اسلامی در ایران، روابط سازنده با چین نیز ادامه پیدا کرد و این کشور همواره یکی از بزرگترین شرکای تجاری ایران شناخته می‌شد. این روابط تا جایی ادامه پیدا کرد که در تاریخ ۷ فروردین ماه سال ۱۴۰۰ منجر به عقد قرارداد برنامه جامع همکاری میان چین و ایران برای مدت ۲۵ سال شد. پس از روی کار آمدن دولت سیزدهم توسعه روابط با چین به یکی از برنامه‌های اصلی دولت‌مردان تبدیل شد و از زمان روی کار آمدن ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور ایران در سال ۲۰۲۱، سیاست، نگاه به شرق را برای تعمیق روابط با چین و روسیه در پیش گرفته است. تهران در سپتامبر ۲۰۲۲ به سازمان همکاری شانگهای پیوست. چین و روسیه از ایران برای عضویت در این سازمان حمایت کردند. ژانویه ۲۰۲۲ ایران، چین و روسیه سومین رزمایش دریایی مشترک خود را در شمال اقیانوس هند برگزار کردند. سه کشور رزمایش دریایی مشترک خود را از سال ۲۰۱۹ در اقیانوس هند و دریای عمان آغاز کردند. هدف از این رزمایش تقویت امنیت و پایه‌های آن در منطقه و گسترش همکاری‌های چند جانبه بین سه کشور برای حمایت مشترک از صلح جهانی، امنیت دریایی و ایجاد جامعه دریایی با آینده مشترک است. علاوه بر همکاری‌های یاد شده با دولت چین، در دولت سیزدهم شاهد همکاری‌های اقتصادی هستیم که در سال‌های اخیر موجب شده است که روابط میان ایران و چین نسبت به گذشته بیش از پیش تقویت یافته و چین به یکی از بزرگترین شرکای تجاری ایران شناخته شود. در این گزارش سعی شده است که روابط تجاری و اقتصادی میان ایران و چین

در سال‌های اخیر به صورت مفصل مورد بررسی و تجزیه قرار گیرد.

رتبه اول چین در تجارت با ایران

گزارش گمرک جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهد که از ابتدای فروردین تا ۱۰ دی ماه سال ۱۴۰۱، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی)، بالغ بر ۹۷ هزار تن و به ارزش ۴۳ میلیارد دلار بوده است که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰، ۱۴۰٪ افزایشی ۲/۸۶ درصدی در وزن و ۱۹/۰۶ درصدی در ارزش دلاری داشته است. متوسط ارزش گمرکی هر تن کالای صادراتی از ابتدای فروردین تا ۱۰ دی ماه سال جاری، ۴۴۰ دلار بوده که نسبت به ۳۸۰ دلار به ازای هر تن از ابتدای فروردین تا ۱۰ دی ماه سال گذشته، ۱۵/۷۵ درصد رشد داشته است. همچنین میزان واردات کشور در این مدت، با کاهش ۱۰/۰۶ درصدی در وزن و افزایشی ۱۴/۷۴ درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰، به ارقام ۲۸ هزار تن و ۴۴ میلیارد دلار رسیده است. در این مدت، متوسط ارزش گمرکی هر تن کالای وارداتی ۱۵۷۳ دلار بوده که نسبت به ۱۲۳۳ دلار در هر تن، از ابتدای فروردین تا ۱۰ دی ماه سال ۱۴۰۰ رشدی ۲۷/۵۷ درصدی را نشان می‌دهد. هم چنین این گزارش نشان می‌دهد که بیشترین میزان صادرات کشور در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۱، به مقصد کشورهای چین با رقمی بالغ بر ۱۱/۸۵۵ میلیارد دلار و سهم ۲۷/۵۱ درصد از کل صادرات، عراق با ۸/۶۳۱ میلیارد دلار و سهم ۲۰/۰۳ درصد، ترکیه با ۶/۴۱۹ میلیارد دلار و سهم ۱۴/۹ درصد، امارات متحده عربی با ۴/۶۰۰ میلیارد دلار و سهم ۱۰/۶۸ درصد و کشور هند با ۱/۴۷۴ میلیارد دلار و سهم ۳/۴۲ درصد از کل ارزش صادرات، صورت گرفته است. در بخش واردات نیز گزارش گمرک نشان می‌دهد که در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۱، کشور امارات متحده عربی با اختصاص رقمی بالغ بر ۱۳/۶۴۹ میلیارد دلار و سهمی در حدود ۳۰/۷۹ درصد از کل ارزش واردات در جایگاه نخست کشورهای طرف معامله ایران قرار گرفته است. همچنین کشورهای چین با ۱۱/۵۲۱ میلیارد دلار و سهم ۲۵/۹۹ درصد، ترکیه با ۴/۶۳۵ میلیارد دلار و سهم ۱۰/۴۵ درصد، هند با ۲/۲۴۹ میلیارد دلار و سهم ۵/۰۷ درصد و آلمان با ۱/۳۹۹ میلیارد دلار و سهم ۳/۱۵ درصد از کل ارزش واردات، جزء کشورهای عمده طرف معامله واردات بوده‌اند. (نمودار یک و ۲)